

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 367
van **SUZY WOUTERS**
datum: 4 februari 2021

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Schuldbemiddeling - Inschakeling OCMW's en centra algemeen welzijnswerk (CAW's)

Binnen het systeem van schuldbemiddeling zal een schuldbemiddelaar trachten een afbetalingsregeling te treffen met de schuldeiser. De schuldeiser dient akkoord te gaan met het voorgestelde afbetalingsplan. Belangrijk voor de schuldenaar is het correct naleven van gemaakte afspraken.

Een schuldbemiddelaar zal, bijkomend, nagaan of schulden terecht zijn, of ze verjaard zijn en of er onwettige kosten aangerekend worden.

OCMW's en CAW's vormen de erkende instellingen voor schuldbemiddeling waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is. Deze dienstverlening is, in tegenstelling tot advocaten en gerechtsdeurwaarders, kosteloos. De beschikbare hulpverleningsmodules inzake schuldbemiddeling, door OCMW en CAW, omvatten budgetbegeleiding, budgetbeheer, schuldbemiddeling en de collectieve schuldenregeling.

Wanneer schulden worden opgebouwd door consumentenkrediet, mag schuldbemiddeling in Vlaanderen enkel uitgevoerd worden door instellingen voor schuldbemiddeling van OCMW's of CAW's. De opleidingen voor schuldbemiddelaars worden gegeven door de vzw SAM.

1. Graag een overzicht van hulpverleningsmodules (budgetbegeleiding, budgetbeheer, schuldbemiddeling en collectieve schuldenregeling) geïnitieerd door OCMW's en CAW's per provincie, jaarlijks van 2015 - 2020.
2. Wat is de succesratio van de schuldbemiddelaar in termen van een aanvaard afbetalingsplan door de schuldeiser?

Graag een overzicht per provincie, jaarlijks van 2015 - 2020.

3. Hoelang bedraagt de wachttijd vooraleer een hulpverleningsmodule kan worden opgestart? Is er sprake van een wachtlijst?

Graag een overzicht van gemiddelde wachttijd naargelang hulpverleningsmodule, per provincie, jaarlijks van 2015 tot 2020.

4. Hoeveel hulpverleningsmodules werden jaarlijks, van 2015 tot 2020, opgestart als gevolg van schuldopbouw door consumentenkredieten?

Graag een overzicht per provincie.

Is er sprake van een stijgende tendens? Zo ja, hoe verklaart de minister dit?

5. Hoeveel bedraagt de totale terug te betalen schuld uit schuldbemiddelingstrajecten bij OCMW's en CAW's?

Graag een overzicht naargelang hulpverleningstraject, per provincie, jaarlijks van 2015 tot 2020.

Hoeveel bedraagt de gemiddelde schuld?

6. Hoeveel bedraagt de totale terugbetaalde schuld uit schuldbemiddelingstrajecten bij OCMW's en CAW's?

Graag een overzicht naargelang hulpverleningstraject, per provincie, jaarlijks van 2015 tot 2020.

Hoeveel bedraagt de gemiddelde terugbetaalde schuld?

7. Wordt er een stijging van hulpvragen voor schuldbemiddeling opgemerkt door de coronapandemie? Is dat beeld provinciaal verschillend?
8. Hoeveel personen in een afgerond hulpverleningsmodule bij OCMW's en CAW's hervielen in een schuldbemiddelingstraject?

Graag een overzicht per provincie, jaarlijks van 2015 tot 2020.

9. Hoeveel schuldbemiddelaars werden opgeleid door de vzw SAM, jaarlijks van 2015 tot 2020?

Graag een overzicht per provincie.

Met welk budget ging dat gepaard?

10. Welke initiatieven worden genomen om de samenwerking tussen hulpverleners van OCMW's en het CAW enerzijds en de advocaten-schuldeisers anderzijds te verbeteren?

Graag een opsomming.

11. Het federale regeerakkoord stelt dat men de collectieve schuldenregeling wil evalueren en hervormen.

Voert de minister gesprekken met zijn federale collega hieromtrent? Welke impact zal dat hebben op de schuldbemiddelingstrajecten van OCMW's en CAW's?

12. Hoe evalueert de minister de schuldbemiddelingstrajecten van OCMW en CAW?

ANTWOORD

op vraag nr. 367 van 4 februari 2021

van **SUZY WOUTERS**

1. Ik verwijs naar de onderstaande tabellen die gaan als bijlage. Gegevens over 2020 zijn nog niet beschikbaar.
2. In principe wordt er voor elke cliënt in schuldenlast een afbetalingsplan afgesproken met de schuldeisers.
3. Navraag bij het door mij gesubsidieerde en opgevolgde Steunpunt Mens en Samenleving (vzw SAM) leert dat wij niet over recente data beschikken aangaande wachtlijsten en wachttijden. Het gaat hier uiteraard om een dynamisch gegeven. In elk geval wordt er altijd eerste hulp bij schulden geboden als er een wachttijd is, vooraleer de cliënt bij de schuldhelpverlening terecht kan. Hierin nemen de erkende instellingen voor schuldbemiddeling een groot engagement.
4. Binnen de modules schuldbemiddeling wordt er hulp geboden aan mensen met schuldopbouw veroorzaakt door minstens 1 consumentenkrediet. Vaak hebben mensen ook nog andere soorten schulden.
We beschikken niet over de door u gevraagde gegevens. De jaarlijkse basisregistratie geeft een overzicht van het aantal behandelde gezinnen in budgethulpverlening, schuldhelpverlening en collectieve schuldenregeling. Alle gezinnen waaraan de instelling in de loop van het registratiejaar budget- of schuldhelpverlening heeft verstrekt, moeten worden geregistreerd. Het gaat dus om nieuwe dossiers, al lopende dossiers, en dossiers die in de loop van het registratiejaar zijn opgenomen. Nieuw opgestarte dossiers worden niet apart geregistreerd.

Totaalbedrag van de schulden	Totaalbedrag van schulden (%) - toestand bij opstart van het dossier 2018	Totaalbedrag van de schulden (%) - toestand 2018	Totaalbedrag van de schulden (%) - laatst gekende
------------------------------	---	--	---

Tot € 5 000	33,03 (+0,96)	61,84 (+14,07)
-------------	---------------	----------------

€ 5 001 - € 10 000	21,13 (+0,24)	12,68 (-2,75)
--------------------	---------------	---------------

€ 10 001 - € 20 000	22,02 (+1,52)	11,91 (-5,45)
---------------------	---------------	---------------

> € 20 000	23,82 (-2,72)	13,57 (-5,87)
------------	---------------	---------------

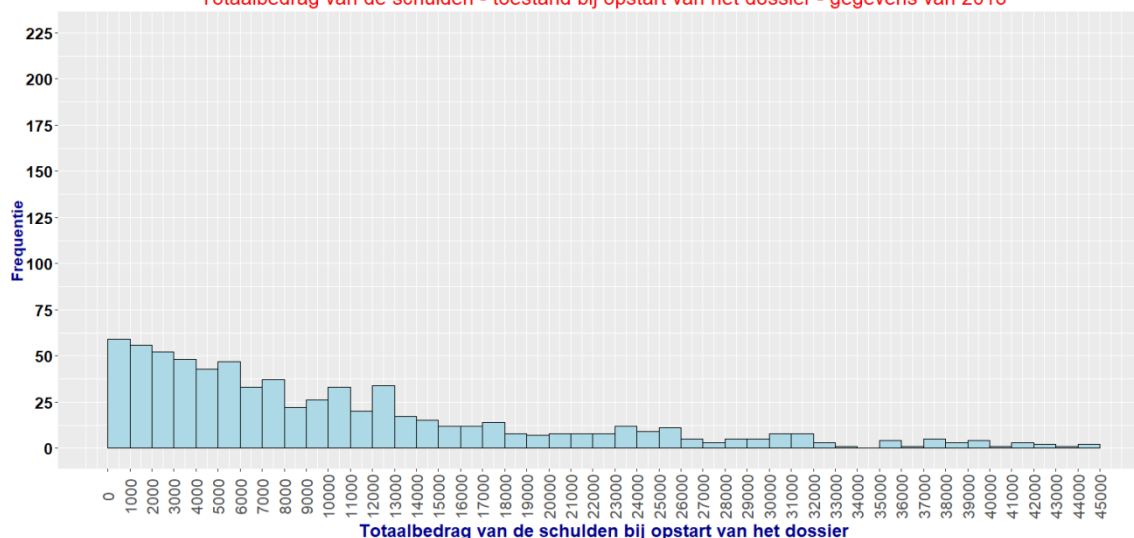
- 5-6. SAM vzw beschikt niet over alle gevraagde gegevens. De uitgebreide registratie 2018 peilde op basis van een steekproef naar het bedrag van de schulden, zowel bij opstart van het dossier als naar het laatst gekend ogenblik. Het gemiddelde schuldbedrag van de schulden bij opstart van het dossier bedraagt € 19.231, de mediaan ervan bedraagt € 8.675. Het gemiddelde schuldbedrag van de schulden bij de laatst gekende toestand

van het dossier bedraagt € 11.742, de mediaan ervan bedraagt € 2.634. Opmerking: het verschil in tijdstip tussen het ogenblik van opstart van het dossier en de laatst gekende toestand is louter arbitrair. Die laatst gekende toestand is geenszins het ogenblik waarop het dossier is afgesloten. De uitgebreide registratie gebeurt vijfjaarlijks, dus volgende keer in 2023. Hierna geef ik u de resultaten.

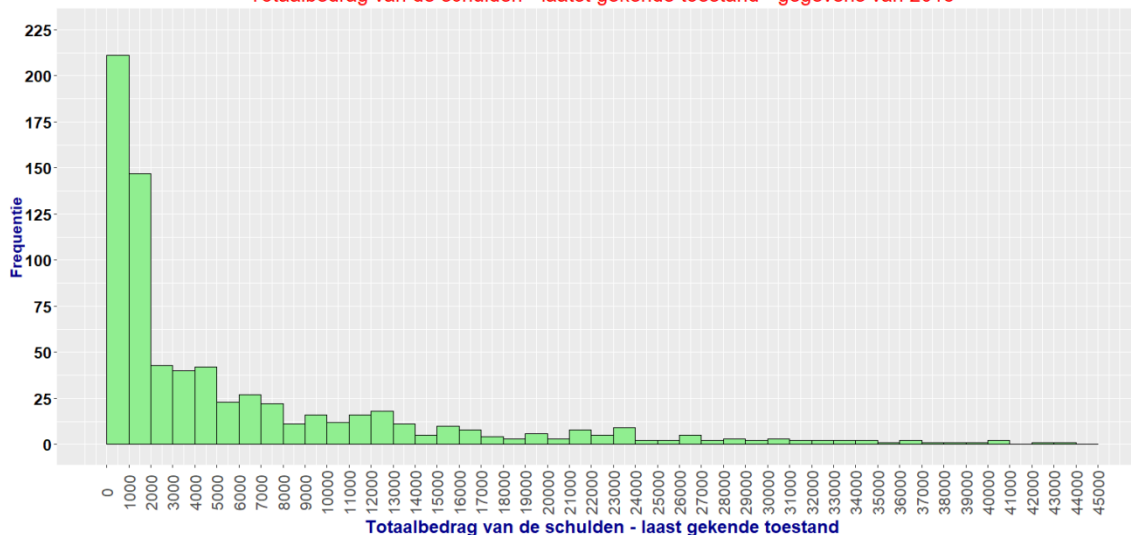
Totaalbedrag van de schulden – toestand bij opstart van het dossier en laatst gekend

Onderstaande histogrammen geven de bedragen van 2018 grafisch weer. De Y-assen van beide histogrammen hebben dezelfde schaal om de beide totaalbedragen beter te kunnen vergelijken. Aangezien 91,55% van de bedragen kleiner is dan 45.000 euro beperken de histogrammen de schuldbedragen tot 45.000 euro. Die tonen duidelijk een verschuiving aan naar kleinere schuldbedragen bij de laatst gekende toestand. De histogrammen ziet u hierna.

Totaalbedrag van de schulden - toestand bij opstart van het dossier - gegevens van 2018

Totaalbedrag van de schulden - laatst gekende toestand - gegevens van 2018

7. We stellen een instroom vast van nieuwe groepen die vroeger geen schuldenlast hadden, maar nu wél - als gevolg van de corona-crisis. Zij geraken in schuldenlast door bijvoorbeeld (tijdelijke) werkloosheid, noodgedwongen stilleggen van een zelfstandige activiteit of verlaagde inkomsten in een kleine onderneming. Er zijn nog geen aparte cijfers beschikbaar, en het is ook niet eenduidig om een groep met uitsluitend schuldenlast als gevolg van de corona-crisis te registreren. Vaak zijn

er ook andere schulden die moeten aangepakt worden. De erkende instellingen voor schuldbemiddeling bieden steeds integrale schuldhulpverlening.

Ik heb extra ingezet op specifieke schuldhulp in het kader van de corona-maatregelen. Daarvoor heb ik 32.000 euro vrijgemaakt voor twee projecten: elk project wordt getrokken door een samenwerkingsverband van erkende instellingen. De elf samenwerkingsverbanden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling werken onderling samen om de projectdoelstellingen te realiseren. We bereiken zo de vijf provincies waarvoor de Vlaamse overheid bevoegd is en Brussel-Hoofdstad. Het samenwerkingsverband in Limburg leidt het project "Inzet op ondersteuning van intermediairs om het ontstaan en de escalatie van financiële problemen als gevolg van de corona-crisis aan te pakken." Er worden online vormingen en webinars ontwikkeld voor intermediairs en er worden hen passende tools ter beschikking gesteld. Het samenwerkingsverband in Centraal-West-Vlaanderen trekt het project "Digitale budgetbeurs als preventieve wegwijzer naar financiële zelfredzaamheid". Deze digitale budgetbeurs zal voor diverse doelgroepen inzetbaar zijn. Het is een aanvulling op de al bestaande fysieke budgetbeurs.

8. De uitgebreide registratie anno 2018 toont aan dat 23,56% van het cliënteel hervalt in schulden. Herval in schulden omvat de voorwaarde dat aan de cliënt in het verleden reeds een traject inzake schuldbemiddeling werd aangeboden, wat toen tot een schuldenvrij leven leidde. Nazorg, ondersteuning door een buddy en opnieuw starten van schuldhulp worden ingezet bij herval om de schuldenlast te remediëren – op weg naar een duurzaam schuldenvrij leven.
9. Er zijn in die periode 38 basisopleidingen geweest met in totaal 684 deelnemers. Voor elke deelnemer heeft het vroeger werkzame Vlaams Centrum Schuldenlast - momenteel SAM vzw - per deelnemer 1150 euro gegenereerd (vanuit het inschrijfgeld). In totaal voor 2015-2020 vertegenwoordigt dit een budget van 786.600 euro.

In 2021 betalen de werkgevers van de erkende instellingen voor schuldbemiddeling een inschrijvingsgeld van 1300 euro per deelnemend personeelslid. De basisopleiding schuldbemiddeling is een 11-daagse opleiding. Deze kan zowel op maat van (enkele) erkende instellingen voor schuldbemiddeling georganiseerd worden, als via het vormingsaanbod dat jaarlijks in verschillende locaties gepland staat. Indien externen (advocaten, gerechtsdeurwaarders...) willen deelnemen, kan dit voor zover er nog plaats is, nadat alle kandidaten van de erkende instellingen voor schuldbemiddeling zijn ingeschreven. Deze externen betalen 1400 euro voor deelname.

Ik wil er ook op wijzen dat maatschappelijk werkers en juristen die over 3 jaar ervaring in financiële hulpverlening beschikken, aan schuldbemiddeling mogen doen. De instroom van schuldhulpverleners verloopt langs beide kanalen.

SAM vzw krijgt voor haar totale werking – die veel ruimer is dan enkel de sector schuldbemiddeling – een subsidie-enveloppe. Een deeltje daarvan wordt gebruikt voor de ontwikkeling en organisatie van de vormingen in schuldbemiddeling (basisopleiding, verdiepende thematische opleiding, vorming op vraag of via aanbod, ...). Omdat de begroting en de resultaatrekening per overkoepelend activiteitencentrum worden opgemaakt, is het budget voor vormingen inzake schuldbemiddeling niet af te leiden.

10. In de samenwerkingsverbanden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling worden initiatieven genomen om de samenwerking tussen schuldhulpverleners en advocaat-schuldbemiddelaars te faciliteren en te onderhouden. Men biedt tools aan, men beschikt over afsprakennota's voor deze samenwerking, geeft vormingen en webinars voor beide beroepsgroepen, er zijn overlegmomenten en gezamenlijke case-besprekingen, ... Men werkt samen met de balie en vaak zijn opleidingen die de

samenwerkingsverbanden in dit kader organiseren, erkend zodanig dat zij accreditatiepunten mogen bieden aan deelnemende advocaat-schuldbemiddelaars. In sommige regio's bestaat er een jarenlange expertise en goede samenwerking met advocaten en magistratuur: dit inspireert ook de andere regio's om verder te bouwen aan een kwalitatieve samenwerking.

11. Ik ben nog niet uitgenodigd voor overleg hieromtrent door mijn federale collega. Uiteraard zal ik meewerken, indien dit een meerwaarde kan zijn in deze materie waarvoor de federale overheid bevoegd is.
12. Ik stel vast dat de erkende instellingen voor schuldbemiddeling met een groot engagement aan schuldhulpverlening doen. Dit vergde een extra inspanning tijdens de corona-crisis, maar zij bleven er voor gaan om mensen in schuldenlast te helpen en preventief te werken. Nu en in de toekomst blijf ik inzetten op het tweesporenbeleid waarin zowel preventie van schuldenlast als kwalitatieve schuldhulp belangrijke pijlers zijn.

BIJLAGE

Overzicht van hulpverleningsmodules (budgetbegeleiding, budgetbeheer, schuldbemiddeling en collectieve schuldenregeling) geïnitieerd door OCMW's en CAW's per provincie, jaarlijks van 2015 - 2020